

ARBITRAGEHOF,

12 JULI 1996

Een notoir revisionist vordert vernietiging van de revisionismewet. Het Hof gaat minutieus na of de beperking van het recht op vrije meningsuiting discriminerend is en of de gevolgen van de wet wel evenredig zijn met de nagestreefde doelstellingen. Het beroep wordt verworpen.

Tegen: Siegfried V en J D

In zake: de beroepen tot vernietiging van de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd, ingesteld door Siegfried V en door J D.

Het Arbitragehof,

(. . .)

Over de ontvankelijkheid van de ingestelde beroepen

De zaak met rolnummer 858

B.2.1. De Vlaamse Regering werpt op dat de verzoeker in geen van de aangevoerde hoedanigheden doet blijken van het rechtens vereiste belang.

B.2.2. De verzoeker beroept zich tot staving van zijn belang in de eerste plaats op zijn hoedanigheid van stichtend lid van de vzw Vrij Historisch Onderzoek, waarvan de activiteiten door de bestreden wet worden beoogd en bedreigd.

Het door de verzoeker aangevoerde nadeel treft niet hem persoonlijk, doch wel de vermelde vereniging zonder winst oogmerk. De verzoeker heeft niet de hoedanigheid om de belangen te verdedigen van een rechtspersoon die niet in de zaak is betrokken.

B.2.3. De verzoeker beroept zich tot staving van zijn belang tevens op zijn hoedanigheid van individu dat “*door zijn herhaaldelijke stellingnamen terzake alom bekend [staat] als revisionist*” en die voortaan strafbaar is als hij zijn mening nog uit

Volgens de Vlaamse Regering bestrijdt de aangevochten wet geenszins wat de verzoeker zelf als “revisionisme” beschouwt, maar uitsluitend wat diezelfde partij “negationisme” noemt. Nu de verzoeker zich rekent tot de “in wezen neutrale revisionisten” en zich daardoor wil onderscheiden van de “uiterste negationisten”, zou hij zelf erkennen dat niet hij persoonlijk en ongunstig zou kunnen worden geraakt door de bestreden wet.

B.2.4. De verzoeker vecht een strafwet aan die de vrijheid van meningsuiting beperkt in een domein waarin hij activiteiten als uitgever beoefent. Hij zou rechtstreeks en ongunstig kunnen worden geraakt door de toepassing van een dergelijke wet. Hij doet blijken van een voldoende belang bij zijn beroep.

De zaak met rolnummer 892

B.3.1. De verzoeker vermeldt in zijn verzoekschrift tot staving van zijn belang, dat hij naaste familie heeft verloren in Auschwitz en preciseert in zijn memorie van antwoord dat het gaat om een Russisch-joodse vluchteling die tijdens de tweede wereldoorlog, tot hij naar Auschwitz werd gedeporteerd, met zijn moeder heeft samengewoond, en zonder wiens dood hij meer kansen in het leven zou hebben gehad.

Het door de verzoeker beschreven nadeel, waarvan de ernst door het Hof niet wordt betwist, vloeit niet voort uit de bestreden wet

B.3.2. De verzoeker beweert ook nog dat hij “geschokt is dat een Staat zich inzake algemene geschiedenis en ideologie het recht toeëigent om wetgevend op te treden op het stuk van wat men moet denken en zeggen”.

B.3.3. De verzoeker beweert niet dat hij het risico loopt op grond van de bestreden wet die een bijzondere strafwet is - te worden veroordeeld of dat zijn recht op vrije meningsuiting dreigt in het gedrang te komen. Hij betoogt integendeel in de uiteenzetting van de middelen dat de bestreden wet zijns inziens niet ver genoeg gaat en dat de strafbaarstelling moet worden uitgebreid. Daarbij toont hij evenwel niet aan in welk opzicht hij persoonlijk door de beperking van de strafbaarstelling rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt

Het feit dat de verzoeker een wet afkeurt op grond van een persoonlijke, subjectieve appreciatie of op grond van de gevoelens die deze wet bij hem oproepen, kan niet worden aangehouden ter verantwoording van het rechtens vereiste belang.

Het beroep in de zaak met rolnummer 892 is niet ontvankelijk wegens gemis aan belang.

(...)

Over het tweede middel in de zaak met rolnummer 858

B.5. De verzoeker klaagt in wezen een volgens hem ongerechtvaardigde en bovendien discriminatoire beperking aan van het door de Grondwet en door de bepalingen van internationaal recht gewaarborgde vrijheid van meningsuiting. De bestreden wet, die onder een der omstandigheden bepaald bij artikel 444 van het Strafwetboek, het ontkennen, goedkeuren, pogen te rechtvaardigen of schromelijk minimaliseren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd, strafbaar stelt, beoogt welbepaalde vormen van meningsuiting. Het gelijkheidsbeginsel is volgens de verzoeker geschonden doordat de door de wetgever gehanteerde criteria om het toepassingsgebied van de strafbaarstelling te bepalen niet objectief en te ruim zijn, zodat de wet het recht op vrije meningsuiting te verregaand beperkt en ten onrechte bepaalde categorieën van personen door die beperking worden getroffen; de gevolgen van de wet zouden niet in verhouding staan tot de nagestreefde doelstellingen.

De verzoeker klaagt ook het beperkte karakter van de wet aan doordat de strafbaarstelling slechts refereert aan de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime werd gepleegd, terwijl het ontkennen of goedpraten van andere genociden niet wordt beoogd.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het middel

B.6.1. Volgens de Vlaamse Regering is het middel niet ontvankelijk in zoverre een rechtstreekse schending wordt aangevoerd van het recht op vrije meningsuiting. Zij voegt eraan toe dat ook in zoverre de aangevoerde schending van de vrijheid van meningsuiting wordt verbonden aan een schending van het gelijkheidsbeginsel, het middel niet ontvankelijk is, omdat aldus de bevoegdheidsbeperking van het Hof wordt omzeild.

B.6.2. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet hebben een algemene draagwijdte. Zij verbieden elke discriminatie, ongeacht de oorsprong ervan: de grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie zijn toepasselijk ten aanzien van alle rechten en alle vrijheden, met inbegrip van die welke voortvloeien uit internationale verdragen die België binden, die door een instemmingsakte in de interne rechtsorde toepasselijk zijn gemaakt en die directe werking hebben.

Het middel, dat is afgeleid uit de schending van het gelijkheids - en niet-discriminatiebeginsel, in samenhang met de vrijheid van meningsuiting, is ontvankelijk.

Ten gronde

B.7.1. Artikel 1, eerste en tweede lid, van de wet van 23 maart 1995 bepaalt:

“Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfduizend frank wordt gestraft, hij die onder één der omstandigheden bepaald bij artikel 444 van het Strafwetboek, de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd, ontkent, schromelijk minimaliseert, poogt te rechtvaardigen of goedkeurt.

Voor de toepassing van het vorige lid, dient de term genocide te worden begrepen in de zin van artikel 2 van het Internationaal Verdrag van 9 december 1948 inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide.”

B.7.2. De publiciteitsomstandigheden bepaald bij artikel 444 van het Strafwetboek zijn:

“Hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen; hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken; hetzij om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen; hetzij door geschriften, al dan niet gedrukt door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden; hetzij tenslotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegedeeld worden.”

B.7.3. Naar luid van artikel I, tweede lid, van de bestreden wet, moet de term “genocide” in het vorige lid van dat artikel worden begrepen in de zin van artikel 2 van het Internationaal Verdrag van 9 december 1948 inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, dit is als

“een van de volgende handelingen, gepleegd met de bedoeling om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnologische, godsdienstige of rassengroep uit te roeien, en wel:

- a) Het doden van leden van de groep;*
- b) Het toebrengen van ernstig lichamelijk of geestelijk letsel aan leden van de groep;*
- c) Het opzettelijk aan de groep opleggen van levensvoorwaarden bedoeld om de lichamelijke vernietiging van de gehele groep of een gedeelte er van te veroorzaken;*
- d) Het opleggen van maatregelen, bedoeld om geboorten binnen de groep te voorkomen;*
- e) Het gewelddadig overbrengen van kinderen van de groep naar een andere groep.”*

B.7.4. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.7.5. De bestreden bepaling stelt het uiten van welbepaalde meningen strafbaar en beperkt aldus de vrijheid van meningsuiting die door de Grondwet en door internationale verdragsbepalingen is gewaarborgd.

Artikel 19 van de Grondwet bepaalt: *“De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.”*

Artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens bepaalt:

“1. Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid van mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of door te leven, zonder inmenging van overheidswege en ongeacht grenzen. Dit artikel belet niet dat Staten radio-omroep-, bioscoop- of televisieondernemingen kunnen onderwerpen aan een systeem van vergunningen.

2. Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien en die in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen”.

Artikel 19 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten bepaalt:

“1. Een ieder heeft het recht zonder inmenging een mening te koesteren.

2. Een ieder heeft het recht op vrijheid van meningsuiting; dit recht omvat mede de vrijheid inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook op te sporen, te ontvangen en door te leven, ongeacht grenzen, hetzij mondeling, hetzij in geschreven of gedrukte vorm, in de vorm van kunst, of met behulp van andere media naar zijn keuze.

3. Aan de uitoefening van de in het tweede lid van dit artikel bedoelde rechten zijn bijzondere plichten en verantwoordelijkheden verbonden. Deze kan derhalve aan bepaalde beperkingen worden gebonden, doch alleen beperkingen die bij de wet worden voorzien en nodig zijn:

- a) in het belang van de rechten of de goede naam van anderen;*
- b) in het belang van de nationale veiligheid of ter bescherming van de openbare orde, de volksgezondheid of de goede zeden”.*

B.7.6. De vrijheid van meningsuiting is een van de pijlers van een democratische samenleving. Zij geldt niet alleen voor de “informatie” of de “ideeën” die gunstig worden onthaald of die als onschuldig en onverschillig worden beschouwd, maar ook voor die welke de Staat of een of andere groep van de bevolking schokken, verontrusten of kwetsen. Zo willen het pluralisme, de verdraagzaamheid en de geest van openheid, zonder welke de democratische samenleving niet bestaat (Europees Hof voor de Rechten van de Mens, 7 december 1976, Handysike t/ Verenigd Koninkrijk, § 49; 20 september 1994, Otto-Preminger-Instituut t/ Oostenrijk, § 49).

Het recht op vrije meningsuiting is evenwel niet absoluut.

Ongeacht het gegeven dat eenieder ertoe is gehouden de grondwettelijk beschermde vrijheid van meningsuiting van anderen te eerbiedigen, volgt uit artikel 19 van de Grondwet in samenhang met artikel 10.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 19.3 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten dat de vrijheid van meningsuiting kan worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties welke bij wet zijn vastgesteld en die in een democratische samenleving nodig zijn tot bescherming van de in bovenvermelde verdragsbepalingen uitdrukkelijk vermelde doelstellingen.

B.7.7. De bestreden wet stelt strafbaar het “ontkennen”, “schromelijk minimaliseren”, “pogen te rechtvaardigen” of “goedkeuren” van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.

B.7 8. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever zich terdege rekenschap heeft gegeven van het fundamentele belang van het recht op vrije meningsuiting, doordat hij er bewust naar gestreefd heeft de beoogde strafbaarstelling restrictief en ondubbelzinnig te definiëren. In het algemeen overigens behoeft de bestreden wet, vermits ze afbreuk doet aan de vrijheid van meningsuiting en een strafwet is, een restrictieve interpretatie.

B.79. Over de betekenis van de begrippen “ontkennen” of “goedkeuren” kan geen misverstand bestaan. In het eerste geval wordt het bestaan van de bedoelde genocide in haar totaliteit geloofend. In het tweede geval hecht men er zijn goedkeuring aan en onderschrijft men aldus dien omtrent de nazi-ideologie.

Omdat volgens de wetgever de bedoelde genocide vaak niet zonder meer wordt ontkend of goedgekeurd, doch op een subtielere wijze wordt betwist of gerechtvaardigd - aan de band van pseudo-wetenschappelijke studies -, is tevens het “schromelijk minimaliseren” en het “pogen te rechtvaardigen” strafbaar gesteld.

Het “pogen te rechtvaardigen” gaat minder ver dan het goedkeuren, doch streeft ernaar - door het herschrijven van de historische gegevens - de bedoelde genocide op een aanvaardbare wijze voor te stellen, en aldus de nazi-ideologie te legitimeren.

Bij het strafbaar stellen van het “schromelijk minimaliseren” tenslotte, is de toevoeging van het begrip “schromelijk” van bijzonder belang. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt zeer duidelijk dat de wetgever niet het minimaliseren zonder meer, doch enkel het minimaliseren op zeer verregaande en daardoor erge, grove en beledigende wijze beoogt (*Gedr.St.*, Kamer, 1991-1992, nr.557/3, p.2; nr.557/5, pp.21-22; *Hand.*, Kamer, 1 februari 1995, p.-745).

B.7 10. Of het nu gaat om het ontkennen, het goedkeuren, het pogen te verantwoorden of het schromelijk minimaliseren van de genocide, de door de wet strafbaar gestelde handelingen hebben met elkaar gemeen dat zij nauwelijks kunnen worden geacht te worden gesteld zonder, zij het onrechtstreeks, een misdadige en de democratie vijandig gezinde ideologie in ere te willen herstellen en daarbij een of verschillende categorieën mensen ernstig te willen beledigen:

De wet vermeldt dergelijke bedoeling en niet als een wezenlijk bestanddeel van het misdrijf dat zij invoert, maar uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever daarvan alleen heeft afgezien omdat het uiterst moeilijk is dergelijke bedoelingen te bewijzen - hetgeen blijkt uit diverse ervaringen in België en in het buitenland -, met name omdat dikwijls schijnbaar wetenschappelijke uitdrukkingwijzen worden gehanteerd. De rechter behoudt niettemin een beoordelingsvrijheid. (*Gedr. St.*, Kamer, 1991-1992, nr.557/5, pp. 11 en 21; *Hand.*, Kamer, 1 februari 1995, pp.742 en 745; *Hand.*, Senaat 8 maart 1995, p.1.478).

De rechter vermag uit bijzondere omstandigheden de afwezigheid, *in concreto*, van de voormelde bedoeling af te leiden.

B.7.11. De wet stelt, naast openbare meningsuitingen die openlijk en ondubbelzinnig getuigen van antisemitisme of waarin de nazi-ideologie wordt onderschreven, ook meningsuitingen strafbaar waarbij op een meer subtielere en vaak pseudo-wetenschappelijke wijze misbruik wordt gemaakt van de vrijheid van meningsuiting om theorieën te propageren die geenszins erop gericht zijn bij te dragen tot een objectief en wetenschappelijk verantwoord historisch debat, doch trachten de racistische misdaden die door het Duitse nationaal-socialistische regime zijn begaan, te loochenen of goed te praten, om zodoende de verkondiging van een politieke boodschap, met name de rehabilitatie of de legitimatie van dat regime, te kunnen rechtvaardigen.

Tijdens de parlementaire voorbereiding is herhaaldelijk bevestigd dat het wetenschappelijk onderzoek in het algemeen en het objectief en wetenschappelijk verantwoord historisch onderzoek betreffende de door het Duitse nationaal-socialistische regime tijdens de tweede wereldoorlog gepleegde genocide in het bijzonder geenszins onder het toepassingsgebied van de wet vallen (*Gedr. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 557/5, pp. 6, 8 en 20; *Hand.*, Kamer, 1 februari 1995, pp.737 en 744; *Hand.*, Senaat, 8 maart 1995, pp.1.476,1.478,1.479 en 1- 480)

B.7.12. De wetgever heeft vanuit een dubbele bekommernis geoordeeld de bij de bestreden wet beoogde meningsuitingen te moeten strafbaar stellen.

Eenzijds, moeten volgens de wetgever die meningsuitingen worden bestreden omdat ze een voedingsbodem zijn voor antisemitisme en racisme en een bedreiging vormen voor een democratische samenleving, doordat ze streven naar de rehabilitatie van de nazi-ideologie. De wet beoogt in die zin de bestrijding van een specifiek fenomeen dat de democratie kan ontwrichten (*Gedr. St.*, Kamer, B.Z., 1991-1992, nr.557/1, pp.2-3, en nr.557/5, p.10).

Anderzijds, werd een wetgevend optreden noodzakelijk geacht omdat de beoogde meningsuitingen eerrovend en beledigend zijn voor de nagedachtenis van de slachtoffers van de genocide, voor hun nabestaanden en inzonderheid voor het volk als dusdanig. (*Gedr. St.*, 1994-1995, nr 1-299/2, pp. 4 en 11).

B.7.13. Zo begrepen is de bestreden wet kunnen beschouwd worden als beantwoordend aan een dwingende sociale noodwendigheid. Nochtans moet nog worden onderzocht of die maatregel kan worden beschouwd als nodig in een democratische samenleving in de zin van artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en van artikel 19 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, dit wil zeggen als evenredig, in zulk een samenleving, aan de door de wetgever nagestreefde doelstelling.

B. 7.14. De bestreden wet is repressief en bevat geen preventieve maatregelen om de verspreiding van de bedoelde meningen te verhinderen.

De verwijzing naar artikel 444 van het Strafwetboek geeft aan dat enkel de meningen die worden geuit in openbare plaatsen of in andere limitatief in dat artikel opgesomde omstandigheden.

De wetgever heeft de bedoelde meningsuitingen niet vanwege hun inhoud op zich bestraft, doch vanwege hun gevolgen voor anderen en voor de democratische samenleving als dusdanig.

De bestreden wet wil geenszins het kritisch onderzoek van de historische realiteit van de bedoelde genocide belemmeren of enige vorm van zakelijke berichtgeving daarover verhinderen.

B.7.15, Het is aanvaardbaar dat de wetgever bestraffend optreedt wanneer een grondrecht op een dergelijke wijze wordt uitgeoefend dat de basisbeginselen van een democratische samenleving worden bedreigd en dat daardoor onaanvaardbare schade wordt berokkend aan derden.

Het Hof stelt overigens vast dat het wetgevend initiatief aansluit bij soortgelijke wetgevende initiatieven die recent door verscheidene Europese landen zijn genomen en als noodzakelijk werden ervaren. De Belgische wetgever kan legitiem ervoor beducht zijn dat België bij ontstentenis van enige soortgelijke wetgeving de draaischijf van het negationisme zou worden.

B.7.16. Artikel 17 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens bepaalt dat “geen der bepalingen van dit Verdrag mag worden uitgelegd als zou zij voor een Staat, een groep of een persoon het recht inhouden enige activiteit aan de dag te leggen of enige daad te verrichten welke ten doel heeft de rechten of vrijheden welke in het Verdrag zijn vermeld, te vernietigen of deze rechten en vrijheden meer te beperken dan bij dit Verdrag is voorzien. Aldus beoogt die bepaling misbruik van grondrechten door een antidemocratisch regime, groeperingen of individuen van de beschermingssfeer van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens uit te sluiten. Meer bepaald, wat de voorliggende zaak betreft, mag de vrijheid van meningsuiting zoals gewaarborgd door art. 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens niet worden aangevoerd tegen art. 17 in.

B.7.17. De door de wetgever gehanteerde omschrijving van de strafbaarstelling houdt in dat de strafrechter een beoordelingsbevoegdheid uitoefent en hij in ieder geval afzonderlijk zal moeten bepalen waar het wetenschappelijk karakter van het onderzoek en de zorg voor de objectiviteit in de berichtgeving ophouden. Een

dergelijke bevoegdheid is noodzakelijk wegens - de multipliciteit en subtiliteit van de vormen die de uitdrukking van de negationistische stellingen kan aannemen.

B.7.18. Uit wet voorafgaat blijkt dat de sterling van de verzoeker als zou de bestreden wet een discriminerende beperking van het recht op vrije meningsuiting inhouden doordat het toepassingsgebied te ruim is omschreven en de gevolgen van de wet onevenredig zijn met de nagestreefde doelstellingen, niet kan worden aangenomen.

B.8.1. De verzoeker verwijt de bestreden bepalingen tevens dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden geschonden door het feit dat de strafbaarstelling slechts betrekking heeft op de “genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd”, terwijl andere vormen van genocide niet worden beoogd.

B.8.2. De wetgever heeft een specifieke gedraging willen treffen en aan de vrijheid van meningsuiting slechts een uitzonderlijke en welomschreven beperking willen stellen. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever het noodzakelijk heeft geacht op te treden tegen de beoogde gedragingen, omdat zij, parallel met de terugkeer van antidemocratische en racistische stromingen in de maatschappij, de jongste jaren zijn toegenomen (*Gedr. St.*, Kamer, 1 991 -1992, nr. 557/5, pp. 1 1, 12 en 25 (bijlage 1); *Hand.*, Kamer, 1 februari 1995, pp.735, 737, 738, 743 en 744; *Gedr. St.*, Senaat, 1994-1995, nr. 1.299-2, p.9; *Hand.*, Senaat, 8 maart 1995, p.1477).

B.8.3. De wetgever heeft er echter op gewezen dat niets belet dat het toepassingsgebied van de wet zou worden uitgebreid indien het ontkennen of goedpraten van soortgelijke feiten zich op even systematische wijze en met het oog op een welbepaalde ideologie zou voordoen, maar heeft geoordeeld dat tot dusver die omstandigheden niet voorhanden zijn (*Gedr. St.*, Kamer, 1991 - 1992, nr. 557/5, p.17).

B.8.4. De door de wetgever gemaakte keuze berust niet op een kennelijk verkeerde of onredelijke beoordeling.

B.9. De bestreden bepaling schendt derhalve de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, noch op zich, noch in samenhang gelezen met artikel 19 van de Grondwet of met artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens of artikel 19 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

Het tweede middel kan niet worden aangenomen.

Over het eerste middel

B.10. 1 . In het eerste middel voert de verzoeker aan dat de bestreden wet artikel 24 van de Grondwet schendt, doordat ze tot gevolg heeft dat het “kritische geluid van het revisionisme” uit de scholen wordt geweerd, wat een verboden preventieve maatregel zou zijn ten opzichte van de inhoud van het onderwijs en een schending van de neutraliteit ervan.

B.10.2. Artikel 24, § 1, van de Grondwet bepaalt :

“Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet of het decreet geregeld.

De gemeenschap waarborgt de keuzevrijheid van de ouders.

De gemeenschap richt neutraal onderwijs in. De neutraliteit houdt onder meer in, de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen.

De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer.”

B.10.3. Een door de Grondwetverboden preventieve maatregel inzake onderwijs beoogt het aanbieden van onderwijs door een inrichtende macht te beletten of aan voorafgaande controlemaatregelen te onderwerpen. Dat

verbod beoogt niet de bestraffing van misdrijven die naar aanleiding van de uitoefening van de onderwijsvrijheid zijn gepleegd, welke trouwens uitdrukkelijk is vermeld in artikel 24, § 1, eerste lid, van de Grondwet.

B.10.4. Krachtens artikel 24, § 1, derde lid, van de Grondwet, houdt de neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs onder meer in dat de filosofische, ideologische en godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen worden geëerbiedigd.

Het naleven van de neutraliteitsverplichting kan niet impliceren dat meningen moeten kunnen worden geuit of dat met meningen rekening moet worden gehouden zoals die welke bestraft worden door de bestreden wet en, zoals hiervoor is gezegd, de eer en de goede naam van anderen aantasten en een bedreiging vormen voor de democratie en aldus die rechten en vrijheden rechtstreeks bedreigen.

B.10.5. Evenmin als de bestreden wet in het algemeen kritisch wetenschappelijk onderzoek over de genocide of enige vorm van zakelijke berichtgeving daarover bestraft, verhindert ze een dergelijk onderzoek of een dergelijke berichtgeving binnen het onderwijsgebeuren.

B.10.6. Het eerste middel kan niet worden aangenomen.

Om die redenen,

HET HOF

verwerpt de beroepen.